केन कर्तव्यमत आह उपहूत उपहूयस्वेत्यनेनेति। उभयोरनुज्ञाप्यानुज्ञापकयोर्व्यापारप्रदर्शनार्थं सवलोच्चारणम् TantrVā. 1057.15 (*on* iii. 5.41); **2** who is to be informed or ordered or instructed पुरुषश्चतुर्भिरनुज्ञाप्यो भवति मातृपितृगुरुदैवतैः PārāSū. 6.19.

अनुज्ञाप्रतिपादक (**anujñā-pratipādaka**) *adj.* which conveys permission समस्त इति। अनुज्ञाप्रतिपादकस्याप्यनुज्ञापने विशेषणप्रतिपादकतया विनियोगः MayūMāli. 292.17 (*on* iii. 5.15)

अनुज्ञाप्रतीक्षा (**anujñā-pratīkṣā**) *adj.* (*f.*) waiting for the command आवाहयामि कं देवं ब्रूहि तत्त्वविदां वर। त्वत्तोऽनुज्ञाप्रतीक्षां मां विद्धयस्मिन् कर्मणि स्थिताम् MahāBhā. i. 113.38.

अनुज्ञाप्रदर्शन (**anujñā-pradarśana**) *n.* display of approval 'यतो वाच' इत्यस्य वाक्यस्य निर्विशेषपरत्वं व्युदस्यति (यतो वाच इत्यादिना) यदीत्यनुज्ञाप्रदर्शनम्, तर्हि किमवगमयेदित्यपेक्षायां न केवलमिष्टाबोधकत्वं, किं त्वनिष्टबोधकत्वं च ŚrutaPra. (Dharanidhara's Ed., 1967) iii. 141.9 (*on* i. 1.17)

अनुज्ञाप्रभृति (**anujñā-prabhṛti**) *ind.* from the permission किंप्रभृति ब्रह्मानुज्ञाताः ब्रह्मणोऽनुज्ञाप्रभृतीत्यर्थः VīraMi.(Saṁskāra.) 957.24.

अनुज्ञाप्रार्थना (**anujñā-prārthanā**) *f.* request for permission अनुज्ञाया एषणा प्रार्थना, अनुज्ञैषणा। अनुज्ञाप्रार्थनेत्यर्थः KāśiVṛ. *on* viii. 1.43; नन्वित्यनेन युक्तं तिङन्तं नानुदात्तमनुज्ञाप्रार्थनायाम् SiddhāKau. 659A.10 (*on* viii. 1.43)

अनुज्ञाभाव (**anujñābhāva**) *m.* absence of permission दोषवचनस्य विषयः दर्शितो भवति। अधमस्वीकारविषयं वा ··· अनुज्ञाभावविषयं वेति TattvPrakā. 178B.11 (*on* iii 3.46); BālamBha. i. 205.14 (*on* 1.68-69)

अनुज्ञाभिनय (**anujñābhinaya**) *m.* gesture of (granting) permission सुयामुनस्यस्तत्रस्थमनुज्ञाभिनयेन माम्। गच्छ गच्छेति भूपालः क्षिप्तपाणिरचोदयत् BṛKathāŚloSaṁ. 8.10.

अनुज्ञाभ्यर्थन (**anujñābhyarthana**) *n.* request for permission अग्नौकरणं तु कात्यायनमतानुसारिभिरनुज्ञाभ्यर्थनात् प्रभृत्येव प्राचीनावीतिभिः कार्यम् CaturCin. iii(1). 1121.18.

अनुज्ञामन्त्र (**anujñā-mantra**) *m.* sacred formula for (granting) permission यथानुज्ञापनानुज्ञयोः प्रज्ञातक्रमयोरुपहूत उपहूयस्वेत्येवं मन्त्रावाम्नातौ ···। उपहूत इति लिङ्गतोऽनुज्ञामन्त्रो नानुज्ञापने Bhām. 623.22 (*on* iii. 3.25)

अनुज्ञामात्र (**anujñā-mātra**) *n.* **1** mere permission ओंकरणमनुज्ञामात्रं द्रष्टव्यम् ChāndoUBh. 42.17 (*on* i. 5.3); अध्ययनस्य ···। नियोगार्थतैव शास्त्रेण बोध्यते अर्थज्ञानार्थतायां त्वनुज्ञामात्रम् ŚāstrDī. 7.15 (*on* i. 1.1); अस्त्येव ज्ञानिनः सदसत्प्रवृत्त्योर्विशेषस्तर्हि कथमयं यथेष्टाचरणविधिः।··· एतदपि ज्ञानिन स्तुतय एवोच्यते। अथवा यथेष्टाचारेऽनुज्ञामात्रमेतत् TattvPrakā. 189B.6 (*on* iii. 4.14); **2** mere order or injunction भक्तानां च किंचित् प्रसादलवो दातव्य इत्यनुज्ञामात्रेण कथं तेषामुपास्यत्वमासीत् ŚaṅkaVi.(Ā.) 165.8; इष्टापूर्तादिकर्मकृतां चन्द्रप्राप्तिः पुनर्मर्त्यलोकप्राप्तिरित्यनुज्ञामात्रेण मुक्तिः किं वर्तते ŚaṅkaVi.(Ā.) 208.16; नामकरणे वा कृते उदकक्रियासाहचर्यादग्निसंस्कारोऽप्यनुज्ञामात्रम् ManvaMu. 208.17 (*on* 5.70)

अनुज्ञामुख (**anujñā-mukha**) *n.* [Inst.] by means of (apparent) permission (to depart) न चिरं मम तापाय तव यात्रा भविष्यति। यदि यास्यसि यातव्यम् ···। इत्यनुज्ञामुखेनैव कान्तस्याक्षिप्यते गतिः Kāvyāda. 2.136.

अनुज्ञाय (**anujñā-ya**) *ger.* **1A** having allowed to depart तीर्थानि शोधयित्वा तु तथानुज्ञाय ताः प्रभुः। चित्राङ्गदां पुनर्द्रष्टुं मणलूरपुरं ययौ MahāBhā. i. 209.23; व्यासः सत्यवतीसुतः। अनुज्ञाय च कौन्तेयं तत्रैवान्तरधीयत MahāBhā. iii. 37.35; जनको हृष्टमानसः। प्रययौ मिथिलां श्रीमांस्तमनुज्ञाय राघवम् Rāmā. vii. 38.7 (Add 1); या वैष्णवी कुमारी तु साप्यनुज्ञाय केशवम्। मन्दराद्रिं ययौ तप्तुं तपः VarāP. 90.32; प्रार्थितो दानवैरनुत्तरो भुजगपतिः ··· प्रतिष्ठध्वमित्यनुज्ञाय दानवान् ··· शनैः शनैः शिथिलीचकार भोगवलयान् NīlaVi. 83.2; असौ ··· महत्तरपौरनिकरमनुज्ञाय ···। अभिनवनगरमाससाद ĀnandRa. 3.25 (2); **1B** having given permission, having permitted राघवस्तु रथं दिव्यमिन्द्रदत्तं शिखिप्रभम्। अनुज्ञाय महाभागो मातलिं प्रत्यपूजयत् Rāmā. vi. 100.4; एवमुक्तानामेवाभिनयानां सांकर्येण प्रयोगमनुज्ञायानुक्तमपि संग्रहीतुमाह AbhinBhā. ii. 64.12 (*on* 9.163); **2** having admitted भावेष्वितरेतराभावमनुज्ञायाश्रित्य चेतरेतराभावसिद्धौ सर्वमभाव इत्युच्यते NyāyBh. 263.5 (*on* iv. 1.37); यन्नैश्वर्यं प्रकारान्तरेणाध्ययने दृष्टम्, तदनुज्ञायात्मसाधनतयापि तन्नैश्वर्यं लाघवादनुजानातु NayaVi. 29.4 (*on* i. 1.1); अन्याश्च श्रुतयो ब्रह्मणो निमित्तकारणत्वमनुज्ञायास्यैवोपादानतादि कथमिति परिचोद्य ··· ब्रह्मैवेति परिहरन्ति VedāSaṁ. 90.14.

अनुज्ञायमान (**anu-jñāyamāna**) *adj.* **1** being admitted अस्त्ययमित्यनुज्ञायमानोऽर्थः सिद्धान्तः NyāyBh. 5.7 (*on* i. 1.1); **2** being permitted अस्ति हि स्मृत्यन्तरं 'वेदमधीत्य स्नायात्' इति।··· तत्र स्नानमनुज्ञायमानं साहचर्यान्मधुमांसादीन्यपि तुल्यप्रकरणत्वादनुजानाति ManuBh. i. 159.29 (*on* 2.165); दीक्षितो न ददातीति दीक्षितस्य सर्वदानप्रतिषेधान्मधुपर्कदानमनुज्ञायमानं तद्विरुद्धं स्यात् ManuBh i. 258.30 (*on* 3.110): **3** being known (i. e. being supported) यद्यत्राभविष्यद् घटो भूतलमिवाद्रक्ष्यत ··· न च दृश्यते तस्मान्नास्तीति तेन तर्केणानुज्ञायमानम् ··· केवलमेवेदं भूतलं नेह घट इति TātpaṬ.(Vā.) 61.7 (*on* i. 1.1); TārkiRa. 201.2; नास्तीति फलद्वारेण तर्कस्यानुग्राह्यं प्रमाणं दर्शितम्। तेनानुज्ञायमानं प्रवर्तते फलं साधयति NyāyVārPari. 330.10.

अनुज्ञायाचन (**anujñā-yācana**) *n.* request for (granting) permission यः सोमं पिबति स इतरान् प्रत्यनुज्ञां याचते ते चानुज्ञां ददति। तत्रानुज्ञापनमनुज्ञायाचनम् VedāntKa. 433.14 (*on* iii. 3.25); 433.19 (*on* iii. 3 25)

अनुज्ञायिक (**anujñāyi-ka**) *m.* name of a particular type of (hermit life in) the third stage of life called *vānaprastha* (*lit.* one who seeks permission) स्वाश्रमविशेषानुष्ठानाद्विशेषधर्मो, यथा नैष्ठिकयायावरानुज्ञायिकचातुराश्रम्यसिद्धानाम् ।··· अनुज्ञायिको वानप्रस्थविशेषः VīraMi.(Paribhāṣā.) 44.16.

अनुज्ञार्थ (**anujñārtha**) *adj.* intended for (obtaining) permission किं पूर्वस्याब्रह्मत्वात्पुनरुपसरणम्। उतोक्तरीत्यानुज्ञार्थमिति संदिह्यते NyāySu.(Ja.) 143B.10 (*on* i. 1.6)

अनुज्ञार्थत्व (**anujñārtha-tva**) *n.* the state of being that which intends to convey permission सकृदुच्चरितस्य लिङ्प्रत्ययस्य विध्यर्थत्वमनुज्ञार्थत्वं चेति वैरूप्यमपि स्यात् ŚāstrDī. 7.16 (*on* i. 1.1)

अनुज्ञार्थम् (**anujñārtham**) *adv.* for the sake of (obtaining) permission भार्याद्यनुज्ञापूर्वो हि संन्यासो विहितः श्रुतौ। अतोऽनुज्ञार्थमेवाह मैत्रेयीमृषिरात्मनः BṛĀraUBhVā. ii. 4.39.

अनुज्ञार्हानुमति (**anujñārhānumati**) *f.* consent of one eligilbe to give permission स्थावरव्यतिरिक्तं स्वोपार्जितं वस्तु अनुज्ञार्हानुमतिमन्तरेणापि पित्रा प्रीत्या दातुं शक्यते Subodhi. 48.6 (*on* 2.114)

अनुज्ञालंकार (**anujñālaṅkāra**) *m.* figure of speech called *anujñā* (intended to offer censure by displaying merits) दोषस्याभ्यर्थना यत्र तत्रैव गुणदर्शनात्। क्रियते तत्र विदुषानुज्ञालंकार इष्यते AlaṅkāMañ. 187.3.

अनुज्ञालब्ध (**anujñā-labdha**) *adj.* who has obtained permission स्पृष्ट्वा पादौ नमस्कुर्याद् गुरोर्देत्त्वेति तत्फलम्। न नक्तमिति चानुज्ञालब्धस्तेन यथोदितम् ···। होमशेषं समापयेत् LaghvāśvaSm. 14.7.

अनुज्ञावगम (**anujñāvagama**) *m.* understanding of sanction स्त्रीलिङ्गेनेतराशब्देन वत्सतरीणामभिधानात् ··· विशसनादेः प्राकृतस्य कृत्स्नस्याप्यनुज्ञावगमेन तासु संदेहाभावादुक्षस्वित्युक्तम् MayūMāli. 814.8 (*on* xi. 2.12)

अनुज्ञावचन (**anujñā-vacana**) *n.* **1** expression of (granting) permission तत्रावस्थितः कृताकृतप्रत्यवेक्षणेनानुज्ञावचनेन च शक्नोत्युभावनुग्रहीतुम् ŚibaBh. 2152.26 (*on* xi. 2.45); तवानेनानुज्ञावचनेन प्रीणितोऽस्मि PañcT. (Kos.) 193.21; अनुज्ञावचनैस्तेषां मुदितो मेदिनीपतिः TriṣaŚaPuC. ii. 1.171; (अभ्यर्च्य ताभ्यामुत्सृष्टः पितृयज्ञं समारभेदिति) 'उत्सृष्टः' अनुज्ञातः ··· अत्रानुज्ञावचनात् प्रश्नोऽपि गम्यते CaturCin. iii(1). 1250.14; **2** injunction of (granting) permission देहसंबन्धमधिकृत्यानुज्ञावचनमृतावुपेयादिति परिहारः परभार्यां न गच्छेत् BrahmSūBh.(Bhā.) 142.9 (*on* ii. 3.48); संग्रामाधिकारे सर्वत्र स्मृतिष्वनुज्ञावचनानि सन्ति BālaKrī. ii. 88.11 (*on* 3.228)

अनुज्ञावसर (**anujñāvasara**) *m.* occasion of permission तत्कृते चादृष्टदोषाभावे प्रत्यक्षेणैव सहभोजनाद् व्यलीकोत्पत्तेरुपपत्तेरनुज्ञावसरो भवति TantrVā. 1058.8 (*on* iii. 5.43)

अनुज्ञावाक्य (**anujñā-vākya**) *n.* **i** statement of (granting) permission यत्कर्तारमनुजानाति तदनुज्ञावाक्यम् NyāyVār. 271.8 (*on* ii. 1.62); **ii** statement of (seeking) permission कौबेराभिमुखोऽनुज्ञावाक्यं देवे प्रकल्पयेत् MahNirvāT. 10.25; 10.29.

अनुज्ञावाचकत्व (**anujñāvācaka-tva**) *n.* the state of being expressive of permission तदेवमुपदेशे नियोज्यप्रयोजनकर्मणि व्युत्पन्नस्तानेव शब्दान् नियोक्तुं प्रयोजनकर्मण्याज्ञादौ प्रयुज्यमानानुपलभ्याध्येषणानुज्ञावाचकत्वमप्यवगच्छति TātpaṬ.(Vā.) 427.10 (*on* ii. 1.63)

अनुज्ञाविधिमात्रत्व (**anujñāvidhimātra-tva**) *n.* the state of being mere injunction of permission प्रतिग्रहाद्युपायविधेरप्यनुज्ञाविधिमात्रत्वस्य स्थापितत्वात् BhāṭṭDī. ii. 231.17 (*on* vi. 1.8)

अनुज्ञावैयर्थ्य (**anujñā-vaiyarthya**) *n.* futility of permission गुरुणा गोतमेनात्रेऽप्यनुज्ञा क्रियते। स्वप्रदानस्याप्राबल्येऽनुज्ञावैयर्थ्यात् TattvPrakā. 178A.3 (*on* iii. 3.45)

अनुज्ञासमर्थानुमति (**anujñāsamarthānumati**) *f.* consent of one who is eligible to give permission स्वोपार्जितेष्वपि स्थावरेषु अनुज्ञासमर्थानुमतिं